

Excursieverslag 27 september 2025 - Hekslootpolder en Oude Spaarndammerpolder

De Hekslootpolder en de Oude Spaarndammerpolder zijn in eigendom en beheer bij agrariërs. De huidige kennis over het voorkomen van vissoorten in beide polders is gedateerd en het verzoek van de Vereniging Behoud van de Hekslootpolder om de polders te inventariseren op vissen werd door de Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen Noord-Holland dan ook met beide handen aangegrepen. In 2014 zijn ooit een kleine modderkruiper en riviergrondel gemeld. Leven deze soorten hier nog? En er zijn ook nieuwkomers zoals de zwartbekgrondel en Kaukasische dwerggrondel. Deze laatstgenoemde soort is al 1x gevangen. Komt de soort inmiddels voor in de gehele polder? Het doel van deze excursie was dan ook met schepnet een bijdrage leveren aan de actualisatie van het voorkomen van de vissoorten. De Hekslootpolder en de Oude Spaarndammerpolder, gelegen ten oosten van Haarlem, zijn met de vele ondiepe sloten en slootjes een belangrijk paaigebied voor vissen. Het zijn de leveranciers van duizenden jonge vissen voor een veel groter gebied, beginnend bij het Spaarne en zich uitstrekkend tot achter de Mooie Nel en De Liede. Het naar het schijnt gebruiken vooral snoek, blankvoorn, brasem en karper de beide polders als kraamkamer (bron: <https://hekslootpolder.nl/Flora%2Den%2DFauna/Vissen.html>).

Om 10.00 uur werd er verzameld op de parkeerplaats bij Villa Westeind. Vanwege de groepsgrootte (bijna veertig deelnemers) is de groep gesplit in drie deelgroepen. Een groep ging te voet naar het noordelijk deel van het onderzoeksgebied (km-hok: 105-492 en 106-492) en twee groepen (per fiets/auto) naar het zuidelijke deel van de polder (km-hok: 105-491). Na de lunch (13.00 uur) is nog een kleine groep afgereisd naar de inlaat van de polders met de Noorder Buiten Spaarne (km-hok: 105-491). Onderdeel was naast het vangen van soorten ook het determineren van de vangst. Verschillende vissoorten zijn aan de hand van de determinatiegids 'Herkenning zoetwatervissen' op naam gebracht. Naast vissen zijn ook andere bijvangsten genoteerd en zo ver mogelijk op naam gebracht. Dat de hoofdwatgang in de Oude Spaarndammerpolder een brakwaterkarakter heeft bleek uit de vangsten van bijvoorbeeld koornaarvis, brakwatersteurgarnaal en langneusgarnaal.

Wat is er zoals gevangen?

soorten	km-hok: 105-491	km-hok: 105-492	km-hok: 106-492
Ruisvoorn/rietvoorn	7	20	32
Kolblei	4		2
Brasem	1		
Karper	1		
Zeelt			5
Vetje			1
Driedoornige stekelbaars			1
Tienddoornige stekelbaars	109	40	15
Baars	4	1	
Zwartbekgrondel	1		
Kaukasische dwerggrondel	20	23	40
Koornaarvis			1
Kleine watersalamander	1		1
Groene kikker	1	12	1
Rode Amerikaanse rivierkreeft	44	31	20
Brakwatersteurgarnaal	8		
Langneusgarnaal	veel		
Chinese wolhandkrab	2		
Grote spinnende watertor	8		
Tuimelaar	2		
<i>Graphoderus cinereus</i>	9	2	

soorten	km-hok: 105-491	km-hok: 105-492	km-hok: 106-492
Bolle stroommossel	1		
Rugzwemmer	veel	veel	veel
Staafwants	1	1	
Platte waterwants	veel	veel	veel
Loos blaajeskruid	aanwezig	aanwezig	aanwezig

De vangsten vielen tegen. Kleine modderkruiper en riviergrondel zijn niet gevangen. Wat opviel is de afwezigheid van ondergedoken waterplanten in vrijwel alle sloten. Niet alleen de aanwezigheid van rode Amerikaanse rivierkreeft (zij knippen waterplanten af) maar ook het continue en grootschalige mechanisch schouwen (schonen) van de sloten zijn hier debet aan. Bij het mechanisch sloten worden de ondergedoken waterplanten uit de sloot verwijderd en blijft het slib (modder) achter. De afwezigheid van ondergedoken waterplanten zorgt ervoor dat er geen dekking en voedsel is voor allerlei insecten en jonge vis met als gevolg een soortarme sloot.

Alle waarnemingen van vissen en amfibieën zijn op Telmee.nl geplaatst.

Voor informatie over:

Vereniging Behoud Hekslootpolder (word lid): <https://hekslootpolder.nl>

KNNV Amsterdam (word lid); <https://amsterdam.knnv.nl>

RAVON (word lid): <https://www.ravon.nl>

Ondanks de wat tegenvallende vangsten was het toch een zeer geslaagde dag.

Met dank aan: de vangers en de noteerders, Vereniging Behoud van de Hekslootpolder en de agrariërs voor het mogen betreden van hun weilanden.

Geert Timmermans & Edo Goverse

Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen (VAR) Noord-Holland

De VAR is een aan RAVON verbonden werkgroep, opgericht in 2010, met doel een stimulerende gelegenheid te bieden naar de studie van vissen, amfibieën en reptielen. In de werkgroep zijn beginners en kenners van harte welkom. De VAR-werkgroep werkt in haar activiteiten nauw samen met KNNV-Afdeling Amsterdam (contactpersoon Geert Timmermans) en de RAVON Werkgroep Monitoring (contactpersoon Edo Goverse). Agenda en oude verslagen zijn hier te vinden: <https://www.ravon.nl/Help-mee/Werkgroepen/Werkgroep-vissen-amfibie%C3%ABn-en-reptielen-Noord-Holland>

Haarlem-noord
Vondelweg

Spaarndam

- A - Hekslootpolder
- B - Oude Spaarndammerpolder
- C - Klutenplas met vogelkijkhut "De Steltkluut"
- D - Unesco werelderfgoed "De stelling van Amsterdam"
Forten Zuid- en Noord van Spaarndam

